

8.2 Veldmuis (*Microtus arvalis*)

1. Status

De veldmuis is een provinciaal vrijgestelde soort als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, Wnb (bijlage onderdeel A). De vrijstelling betreft het opzettelijk vangen of doden en het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ter voorkoming van ernstige schade aan gewassen of bossen of andere vormen van eigendom. De vrijstelling geldt het gehele jaar en heeft betrekking op de gehele provincie op gronden van de grondgebruiker, in of aan diens opstallen of in het omringende gebied.

2. Aantal en verspreiding

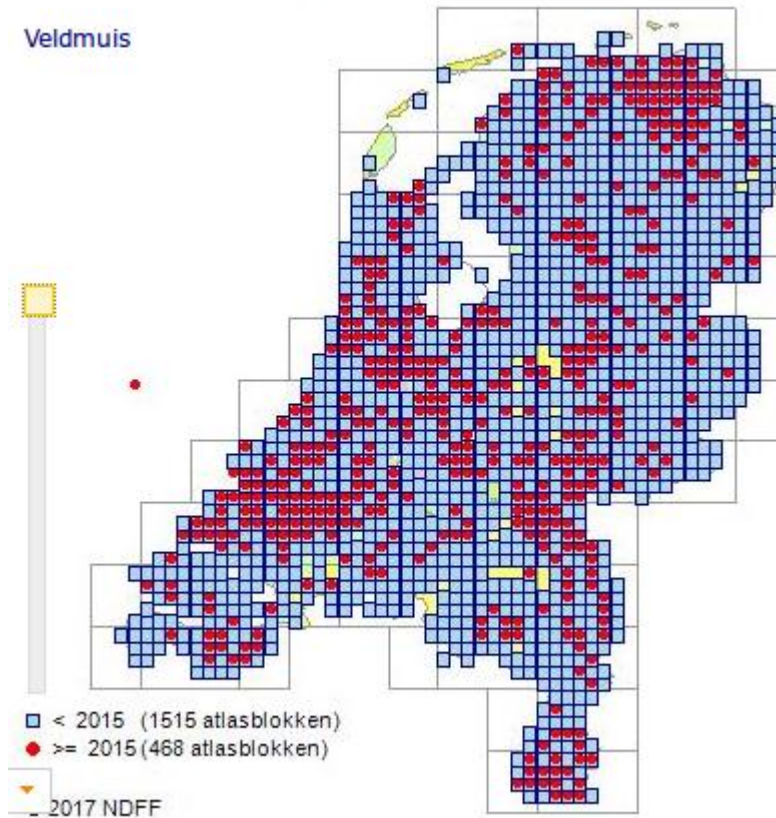
De veldmuis heeft een gedrongen bouw en een stompe kop met kleine ogen en oren. De vacht is op de rug en flanken geelbruin tot bruin en glad en de soort is daarmee lichter en minder ruig dan de aardmuis. De buik is vuilwit tot lichtgrijs. De oren zijn kort en dun behaard en er is altijd een deel van de kale oorschelp te zien. De kop-romplengte is tot 13 cm, de staart tot 4,5 cm en het gewicht maximaal 45 g. Veldmuizen leven in ondergrondse gangenstelsels met ronde ingangen van circa 3,5 cm diameter, die verbonden zijn door bovengrondse looppaadjes. Als er een dik pak sneeuw ligt, kunnen ze onder de sneeuw bovengrondse nesten maken.

Het jaarlijkse aantal veldmuizen kan flink variëren. In niet al te intensief beheerde graslanden is er vaak sprake van een cyclus van drie jaar. Jaren met 'superpieken', waarin sprake kan zijn van een veldmuisplaag, komen, vooral door de intensivering van de landbouw, tegenwoordig nog maar weinig voor. Om de kans op predatie te verkleinen hebben veldmuizen een sterk gesynchroniseerd foerageergedrag, waarbij ze om de twee uur vrijwel gelijktijdig boven de grond komen om te foerageren. De meeste activiteit valt in de avondschemering en de nachtelijke uren. Bij het overvliegen van een roofvogel kunnen ze elkaar vocaal waarschuwen.

Tussen maart en oktober heeft een vrouwtje meestal 2-3 worpen van 5-6 jongen. Tegenover deze hoge voortplantingssnelheid staat een korte levensduur van maximaal 18 maanden. Jongen kunnen al op een leeftijd van 11 dagen worden bevrucht.

Microtus arvalis (Pallas, 1778)

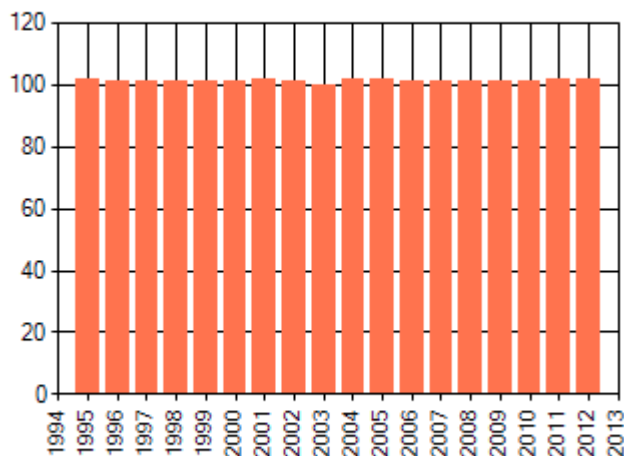
Veldmuis

De veldmuis is een algemene soort die in vrijwel het gehele land voorkomt. De veldmuis komt in de gehele provincie Fryslân in grote aantallen voor, ook op de Waddeneilanden.

Trend van de soort

Indexcijfer (eerste jaar = 100).

© NEM (CBS & Zoogdiervereniging) 2015

De trend van de soort is landelijk zeer constant. Afgezien van het verschijnen op een aantal eilanden, waaronder de Waddeneilanden, lijkt er in de loop van de tijd in de verspreiding weinig te zijn veranderd. De laatste decennia zijn geen kwantitatieve gegevens over de veldmuis verzameld. De staat van instandhouding van de veldmuis is 'gunstig' volgens de Verordening.

3. Schade

Samen met de andere woelmuizen zorgen bevolkingsexplosies van veldmuizen periodiek voor ernstige schade aan de landbouw. Zo werd de provincie in 2015 getroffen door een grote veldmuizenplaag. Op bijna 32.000 ha is toen in totaal bijna € 16 miljoen aan schade getaxeerd, vrijwel geheel aan grasland.

2015	Gras	Graszaad	Wintertarwe	Eindtotaal
Som van Oppervlakte	31728	9	6	31743
Som van Schade	€ 15.900.430	€ 1.727	€ 3.261	€ 15.905.418

4. Beheer

Ter voorkoming van ernstige schade worden ingrepen voorzien in de habitats van de muizen. Dit kan in de vorm van inundatie, het op andere wijze minder geschikt maken van gebieden als leefgebied voor muizen en ook door het toepassen van middelen die krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten of vrijgesteld. Op kleinere schaal is bestrijding mogelijk met klemmen, kastvallen en vangkooien. Het streven is om provinciaal te komen tot een 'early warning' systeem voor de veldmuis.

5. Conclusies

- De veldmuis is een provinciaal vrijgestelde soort in de gehele provincie en het gehele jaar.
- De veldmuis is een algemene soort die in vrijwel het gehele land voorkomt.
- De veldmuis komt in de gehele provincie Fryslân in grote aantallen voor, ook op de Waddeneilanden.
- De laatste decennia zijn geen kwantitatieve gegevens over de veldmuis verzameld.
- De staat van instandhouding van de veldmuis is 'gunstig' volgens de Verordening.
- in 2015 trad een grote veldmuizenplaag op, waarbij op bijna 32.000 ha grasland bijna € 16 miljoen aan schade getaxeerd is.
- Ter voorkoming van ernstige schade worden ingrepen voorzien in de habitats van de muizen. Dit kan in de vorm van inundatie, het op andere wijze minder geschikt maken van gebieden als leefgebied voor muizen en ook door het toepassen van middelen die krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten of vrijgesteld. Op kleinere schaal is bestrijding mogelijk met klemmen, kastvallen en vangkooien.
- Het streven is om provinciaal te komen tot een 'early warning' systeem voor de veldmuis.